

Anmälan mot Mälardalens högskola rörande bristande information om examinationsregler och tillämpning av betygsskalor

Anmälan

N N har i en anmälan till Universitetskanslersämbetet anmält Mälardalens högskola och kursen Skandinavistik 2, 30 högskolepoäng. Hon har anfört i huvudsak följande.

Hon anser att Mälardalens högskola bryter mot flera regler vad gäller kursen Skandinavistik 2. Det handlar i huvudsak om att det saknas anvisningar om examination, obligatoriska moment och tillgången till betygskriterier. På Mälardalens högskola finns det rektorsbeslut på vilka examinationsregler som gäller och de innehåller såväl bindande föreskrifter som rekommendationer. I examinationsreglerna står det bl.a. att utöver kursplanen ska kompletterande information om examinationen finnas tillgänglig vid kursstart. Informationen kan ingå i det informationsdokument som benämns studiehandledning eller liknande. På kursen Skandinavistik 2 bryter man mot följande bindande examinationsregler:

1. Det ska finnas en tydlig hänvisning från kursplanen till studiehandledningen.
2. Närmare anvisningar för obligatoriska moment ska redovisas i studiehandledningen.
3. Det ska i studiehandledningen finnas information som beskriver hur examinationen är planerad.
4. Det ska i studiehandledningen finnas information som anger om och på vilket sätt möjlighet finns att göra kompletteringar under kursens gång.
5. Det ska i studiehandledningen finnas information som anger om och på vilket sätt möjlighet finns att göra kompletteringar efter kursens slut.
6. Det ska i studiehandledningen finnas information som anger om och hur länge enstaka avklarade delar av examinationsmoment kan tillgodoräknas.
7. Inlämningstider ska noga anges vid alla former av examination (och inlämningstiden ska vara densamma för samtliga studenter på ett kurstillfälle).
8. Det ska framgå av studiehandledningen vilka konsekvenserna blir om studenten inte lämnar in sitt svar i rätt tid.

2014-05-19

Reg.nr
31-397-13

På den aktuella kursen följer man inte någon av dessa bindande examinationsregler. Det finns bland annat inga närmare anvisningar om hur inlämningsuppgifter i delkurserna ska examineras.

Vid andra lärosäten anser man att för att kunna kräva deltagande av en student vid ett obligatoriskt utbildningsmoment ska detta vara av "prövande karaktär". Det ska därför inte vara tillåtet att göra föreläsningar, lektioner eller andra liknande kurstillfällen obligatoriska för att t.ex. höja närvaron. Obligatoriska moment ska klart och tydligt framgå av schemat eller av studiehandledningen. På kursen Skandinavistik 2 finns flera obligatoriska moment som inte är av prövande karaktär. För henne är det dock viktigt att veta bland annat när och hur hon kommer att bedömas och vilka kriterier som kommer att användas vid betygsättningen. På kursen Skandinavistik 2 får studenterna ingen information alls om betygsriterier, varken muntligt eller skriftligt. Lärarna använder dessutom betygen A-F, trots att det i kursplanen står att betygen G, VG och U ska användas. Hon uppmanar högskolan att gå igenom kursplan och studiehandledningen noga och avsevärt förbättra arbetet med kursutveckling på Skandinavistik 2.

N N har till sin anmälan bland annat fogat den aktuella kursplanen, en studiehandledning för kursen och dokumentet *Regler och anvisningar för examinationsärenden på grundnivå och avancerad nivå vid Mälardalens högskola* (dnr MDH 2.1-275/12).

Utredning

Universitetskanslersämbetet har hämtat in ett yttrande från Mälardalens högskola, som har anfört bl.a. följande.

Mälardalens högskola medger att det har funnit brister i studiehandledningen till kursen Skandinavistik 2, vilket högskolan beklagar. Dessa brister kommer att åtgärdas till nästa kurstillfälle och N N och övriga studenter på kursen ska omgående få kompletterande information kring examinationsmomenten i syfte att avhjälpa bristerna. I övrigt anser sig inte högskolan ha brustit i sina skyldigheter gentemot N N.

N N antogs vårterminen 2013 till kursen Skandinavistik. Kursen är en fristående kurs om 30 högskolepoäng som är uppdelad i fyra delkurser. Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, övningar och studiebesök. Examinationerna består bland annat av inlämningsuppgifter, projektarbeten, skriftliga och muntliga tentamina.

Rektor har den 31 augusti 2012 beslutat om en reviderad version av högskolans dokument *Regler och anvisningar för examinationsärenden på grund och avancerad nivå vid Mälardalens högskola* (examinationsreglerna). I avsnitt 3.2 i dessa regler anges att det ska finnas en kursplan för varje kurs. I kursplanen ska det anges bindande regler för kursen. Det som inte är bindande utan av informativ karaktär, kan utvecklas i en studiehandledning eller liknande information. I sådana fall ska det finnas en tydlig hänvisning från kursplanen till studiehandledningen. I avsnitt 3.3 föreskrivs att det, utöver kursplanen, ska finnas kompletterande information till studenterna om kursens examination, tillgänglig vid kursstart. Informationen kan ingå i det informationsdokument som benämns studiehandledning eller liknande. I reglerna anges även att det ska finnas information som beskriver hur examinationen är planerad, om

2014-05-19

Reg.nr
31-397-13

eventuella obligatorier kan fullgöras på annat sätt och om konsekvenserna vid misstanke om fusk.

Till kursen Skandinavistik 2 finns det en studiehandledning. I den finns bland annat information om kursens innehåll, delprov, studenternas ansvar samt en koppling till kursplanen genom att denna återges i sin helhet. Studiehandledningen innehåller även information om formella krav på samtliga inlämnade skriftliga texter och en kursöversikt med detaljerad information om schema, beskrivning av kursens olika undervisnings- och examinationsmoment samt vad studenterna förväntas förbereda inför varje lektion.

N N har i sin anmälan kritiserat högskolan för att inte ha följt sina egna föreskrifter om examinationsregler avseende information till studenterna. Högskolan medger att det finns brister i studiehandledningen vad gäller information till studenterna om genomförande av examinationsmomenten och att studiehandledningen inte möter högskolans egna krav på information enligt examinationsreglerna. Rektor beklagar detta och att N N har upplevt en osäkerhet kring examinationerna. Rektor önskar emellertid i sammanhanget påpeka att akademien för utbildning, kultur och kommunikation (UKK) i flera skriftliga meddelanden har försökt tillmötesgå N N begäran om kompletterande information. UKK har även erbjudit N N ett personligt möte för att ytterligare förtydliga kursens innehåll, vilket hon har avböjt. Rektor har gett UKK i uppdrag att inför nästa kursstart säkerställa att studiehandledningens innehåll följer högskolans examinationsregler avseende tydlighet om kursens examinationer. Rektor har även gett UKK i uppdrag att omgående sända ut skriftlig kompletterande information till studenterna på kursen.

N N har i sin anmälan uppgett att andra lärosäten i Sverige anser att ett obligatoriskt moment ska vara av ”prövande karaktär”, men att detta inte gäller vid Mälardalens högskola. Högskolan har inte fattat några sådana specifika regler. Någon närmare definition av begreppet obligatorisk närvaro finns inte heller i högskolelagen (1992:1434) eller i högskoleförordningen (1993:100). Av kursplanen framgår vilka moment som är examinationsmoment. Att dessa är obligatoriska och ska genomföras med godkänt betyg för att en student ska kunna få godkänt slutbetyg på kursen måste anses vara självklart. Högskolan finner inte att de former av examination som anges i kursplanen inte skulle vara förenliga med högskolelagen, högskoleförordningen eller de lokala föreskrifterna. Vad däremot gäller informationen kring examinationernas genomförande framkommer enligt ovan att denna behöver förbättras och att ett uppdrag kring detta redan har getts till akademien.

N N har uppgett att studenterna inte får någon information om betygskriterierna. Vare sig högskolelagen eller högskoleförordningen föreskriver att det ska förekomma skriftliga uttryckliga betygskriterier. Varje lärosäte måste, enligt Högskoleverkets rapport *Rättssäker examination* (R 2008:36), således ta ställning till vilken ställning betygskriterierna ska ha. Mälardalens högskola har valt att inte ha föreskrifter kring betygskriterier.

Högskolan konstaterar att när det gäller tillämpning av betygsskalor har UKK uppgett att betygen som fattas och rapporteras till Ladok är de betyg som anges i kursplanen. UKK har vidare uppgett att med anledning av att studenterna på kursen i huvudsak är utländska

2014-05-19

Reg.nr
31-397-13

studenter har den som är kursansvarig översatt betygen på den internationella ECTS-skalan för studenterna på kursen. Detta har betraktats som en serviceåtgärd för studenterna och har skett enligt deras önskemål. Rektor kan inte finna att det skulle vara till studenternas nackdel eller vara en brist av högskolan att UKK, som en del av sin service, därutöver informerar sina utländska studenter om vad dessa betyg motsvarar på den internationella ECTS-skalan.

Mälardalens högskola har till sitt yttrande bland annat fogat den kursplan för Skandinavistik 2 som fastställdes den 16 februari 2012 och ändrades senast den 13 september 2012, dokumentet *Regler och anvisningar för examinationsärenden på grundnivå och avancerad nivå vid Mälardalens högskola* (dnr MDH 2.1-275/12), studiehandledning avseende vårterminen 2013 på den aktuella kursen, Ladokutdrag på studenternas betyg på kursen och information om prestationsgraden på kursen.

N N har kommit in med en skrivelse med anledning av Mälardalens högskolas yttrande. Hon anför i huvudsak följande. En ny version av studiehandledningen med ”smärre justeringar” har publicerats. Det är dock endast ett ord som har lagts till. Det kan inte anses vara det som rektor i högskolans yttrande kallar för kompletterande information i syfte att avhjälpa bristerna. Hon önskar en garanti för att alla brister verkligen har åtgärdats och att bindande krav efterföljs. Att Mälardalens högskola menar att krav på obligatorisk närvaro för samtliga kurstillfällen är i sin ordning för att de har befogenhet att fatta beslut om betyg anser hon vara en mycket olycklig, och förhoppningsvis felaktig, inställning. Hon undrar vidare om en kurs får bedrivas och examineras utan att det finns betygskriterier. Vad gäller betygsskalorna sätter lärarna först betyget i ECTS-skalan som sedan översätts till U, G eller VG. Båda betygen rapporteras in i Ladok, i strid mot kursplanen. Det stämmer inte att betygen endast översätts till ECTS-skalan som en ren serviceåtgärd.

N N har till sin komplettering bifogat flera handlingar.

Frågor till Mälardalens högskola

Universitetskanslersämbetet har anmodat Mälardalens högskola att förtydliga hur betygsättningen och översättningen av betygen till ECTS går till, vem som fattar beslutet om vilket ECTS-betyg en student ska få och hur denna prövning går till. Vidare har ämbetet bett att Mälardalens högskola närmare förklarar varför ECTS-betygen rapporteras in i Ladok och anges där, när det enligt kursplanen är betygen G-VG som ska användas.

Mälardalens högskola har i ett yttrande anfört i huvudsak följande.

N N uppger om att ECTS-betyg sätts först och därefter översätts till de i kursplanen angivna betygen stämmer inte. Vid examinationen beslutar examinatorn först om betygen som anges i kursplanen, det vill säga om studenten i fråga ska få ett U, G eller VG. Därefter fattar examinatorn beslut om vilket betyg i ECTS-skalan som studentens betyg ska motsvara.

2014-05-19

Reg.nr
31-397-13

Vid rättningen förs ett rättningsprotokoll av vilket det framgår om ett G är ett G+, G- eller, om studentens VG är ett VG+ eller ett VG- samt om betyget U är U+ eller U-. Ett G+ motsvarar C, ett G- motsvarar E, ett G motsvarar D, ett VG+ motsvarar A, ett VG- motsvarar B, ett U+ motsvarar ett Fx och ett U- motsvarar F. Examinatorn tar den rättande lärarens bedömning i beaktande och samråder vid behov med denne. Därefter fattar examinatorn ett självständigt beslut om vilket ECTS-betyg som ska motsvara studentens betyg enligt kursplanen.

Beredningen av beslut om ECTS-betyg sker i samarbete mellan examinatorn och den rättande läraren, varefter examinatorn fattar det slutgiltiga beslutet om betyg. Bedömningen av om det är "svaga" eller "starka" betyg enligt kursplanen sker på samma sätt som när en examinator ska besluta om ett betyg motsvarar ett U, G eller VG. Det vill säga att det sker en bedömning av hur väl en students prestationer uppfyller kraven i examinationen.

Högskolan har, som framgått av högskolans tidigare yttrande, uppfattat att förfarandet med ECTS-betyg är en önskad och uppskattad service gentemot studenterna på kursen. För att förenkla för studenterna har översättningen av betygen införts i Ladok. Om ämbetet finner att detta tillvägagångssätt strider mot några regler kommer högskolan att upphöra med detta.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 6 kap. 14 § högskoleförordningen ska det för en kurs finnas en kursplan.

I 6 kap. 15 § stadgas att i kursplanen ska följande anges: kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet, formerna för bedömning av studenternas prestationer och de övriga föreskrifter som behövs.

I 6 kap. 18 § högskoleförordningen anges att betyg ska sättas på en genomgången kurs om inte högskolan föreskriver något annat. Högskolan får föreskriva vilket betygssystem som ska användas. Betyget ska beslutas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator).

Universitetskanslersämbetets uppgift är bl.a. att utöva tillsyn över universitet och högskolor. Syftet med tillsynen är att värna om enskilda individers rättigheter genom att kontrollera att universitet och högskolor följer de lagar och förordningar som gäller för verksamheten.

Examinationsformerna ska anges i kursplanen

Universitetskanslersämbetet konstaterar att bestämmelser i kursplaner är föreskrifter i den mening som avses i 8 kap. regeringsformen, det vill säga regler som är generellt tillämpliga och bindande för såväl universitet och högskolor som studenter. Regler i kursplaner har bland annat till syfte att klargöra för studenterna vad som gäller för en särskild kurs och det är därför viktigt att kursplaner är tydliga. I kursplanen för Skandinavistik 2 anges följande examinationsformer för olika delar av kursen: skriftliga

2014-05-19

Reg.nr
31-397-13

inlämningsuppgifter, projektarbete, aktiv närvaro, skriftlig tentamen, muntlig tentamen och tentamen. Beträffande momenten som examineras genom "tentamen" utgår ämbetet från att Mälardalens högskola förtydligar vilken form av tentamen som är aktuell.

Obligatorisk närvaro

N N har vidare invänt mot att Mälardalens högskola har obligatorisk närvaro vid samtliga delar av kursen. Det anges i kursplanen att undervisningen består av föreläsningar, lektioner, övningar och studiebesök och att närvaro är obligatorisk. En högskola kan i en kursplan ange att en av formerna för att bedöma studenternas prestationer ska vara obligatoriska moment, vilket Mälardalens högskola också har gjort. Universitetskanslersämbetet uttalar sig därför inte vidare i denna fråga.

Högskolans regler om studiehandledning

Det finns inte några regler i högskoleförordningen om att det för varje kurs ska finnas en studiehandledning eller liknande och därmed heller inte några regler om vad en sådan ska innehålla. Mälardalens högskola har dock i dokumentet *Regler och anvisningar för examinationsärenden på grundnivå och avancerad nivå vid Mälardalens högskola* satt upp egna, lokala regler om att det bland annat ska finnas kompletterande information om examination, utöver de bindande reglerna som ska anges i kursplanen.

Universitetskanslersämbetet vill påpeka att förutsättningarna och formerna för examination ska anges i en kursplan och inte i något annat dokument. En högskola ska även följa sina egna regler. Mälardalens högskola medger att det funnits brister i studiehandledningen till den aktuella kursen vad gäller *information* till studenterna om genomförande av examinationsmomenten och att studiehandledningen inte möter högskolans egna krav på information enligt examinationsreglerna. Mälardalens högskola kan därför inte undgå kritik för att högskolan inte har följt sina egna regler. Högskolan har angett att lärosätet avser att ändra studiehandledningen och därutöver informera studenterna om genomförandet av examinationsmomenten. Universitetskanslersämbetet förutsätter att högskolan säkerställer att kursens studiehandledning innehåller den kompletterande information till kursplanen som de lokala reglerna kräver.

Betygskriterier

I kursplanen ska målen för kursen anges. Det finns dock inte något krav i högskoleförordningen om att kursplanen måste innehålla betygskriterier. Mälardalens högskola har angett att lärosätet har valt att inte ha föreskrifter rörande betygskriterier. Vad N N har anfört i den delen föranleder därför inte några ytterligare uttanden från Universitetskanslersämbetet.

Betygssystem

I den aktuella kursplanen anges att betygen på kursen är G och VG. Mälardalens högskola uppger att det är examinatoren som beslutar om en student ska få betyget U, G och VG på kursen och att examinatoren därefter beslutar om vilket betyg i ECTS-skalan som studentens betyg ska motsvara. Enlig högskolan införs båda dessa betyg i Ladok. Högskolan uppger att förfarandet med ECTS-betyg är en översättning av betygen och att det görs som en uppskattad serviceåtgärd för studenterna på kursen som ofta kommer från andra länder.

2014-05-19

Reg.nr
31-397-13

I högskolans lokala examinationsregler anges under punkten 3.4 *Betyg på kurs* att följande betygsskalor ska användas:

- godkänd, underkänd
- väl godkänd, godkänd, underkänd
- 5-4-3, underkänd

Enligt punkten 3.4.1 i högskolans regler får ECTS användas som betygsskala i kurser där undervisnings- och examinationsspråket är engelska, för utländska studenter enligt avtal och som översättningsverktyg.

Universitetskanslersämbetet konstaterar att Mälardalens högskola har uppgett att examinatorn på kursen Skandinavistik 2 först sätter betyget på den skala som anges i kursplanen och att examinatorn därefter beslutar om vilket betyg i ECTS-skalan som betyget motsvarar. Ämbetet finner att högskolans förfarande innebär att översättningen av betyget inte har ett examinerande moment, utan är en ren översättning. En sådan översättning har också stöd i högskolans lokala regler där det anges att ECTS kan användas som betygsskala eller som översättningsverktyg. Dock anges det inte i kursplanen för Skandinavistik 2 att ECTS ska användas som betyg och ämbetet anser därför att dessa betyg inte kan föras in i studieregistret Ladok i enlighet med 2 kap. 3 § punkten 8 förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

Det är viktigt ur rättssäkerhetssynpunkt att studenterna behandlas lika.

Universitetskanslersämbetet anser därför att det i högskolans riktlinjer bör anges hur en översättning till ECTS ska göras när någon av de tre angivna betygsskalorna används. Ämbetet utgår från att högskolan gör de ändringar som behövs i sina riktlinjer för att säkerställa att hanteringen av ECTS-betyg görs på samma sätt för alla studenter som ska tillämpa en viss i kursplanen angiven betygsskala.

Vad N N i övrigt anfört i sin anmälan föranleder inte Universitetskanslersämbetet att göra några ytterligare uttalanden eller ställningstaganden.

Med dessa delvis kritiska besked avslutas ärendet.

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Christian Sjöstrand efter föredragning av verksjuristen Anna Sandström.

Christian Sjöstrand

Anna Sandström

Kopia till: N N